

B E L L E T E N

Cilt : XXV

Ekim 1961

Sayı : 100

BELLETEN YİRMİBEŞ YAŞINDA

ULUĞ İĞDEMİR

Belleten bu yüzüncü sayısı ile yirmi beş yılını doldurmuş oluyor. Türkiyemizde kesintisiz yirmi beş yıl yayınına ara vermemiş ilmî bir dergi hatırlamıyorum. Hiç aksamadan, seviyesini gittikçe yükselterek 25 yıl düzenle çıkmış olmak, Belleten için övünülecek bir sonuçtur. Belleten'in bundan böyle de aynı düzen, aynı ilerleme temposu içinde yayınına devam edeceğine ve ileride 50 inci, 100 üncü yıl dönümlerini kutlayacağına hiç şüphe etmiyorum.

Türk Tarih Kurumu, daha kurulduğu günlerde, fikirlerini yayacak bir dergi çıkarmayı düşünmüş, fakat ilk yılların hummalı çalışmaları daha ziyade tarih tezi ve okul kitapları üzerinde toplandığı için, buna imkân bulunamamıştır. Belleten'i kuruluşun altı yıl sonra, 1 Ocak 1937' de yayınlamak mümkün olmuştur. Belleten'in ilk sayısının önsözünde bu derginin kapsayacağı konular şöyle sıralanmıştır :

“1 — İlmî tetkikler (şahsî tetkikler, mühim tercüme v. s.).

2 — Vesikalar (aynen veya izahlı olarak), Kitabeler, resmî veya hususî vesikalar.

3 — İlmî haberler (hafriyat neticeleri, kurumumuzun faaliyeti, tarih hareketleri, kongreler v. s.).

4 — Bibliyografya.

5 — İlâveler (vesika, eski ana metinler, kanunnâmeler aynen ve icabına göre tenkitli ve haşiyeli olarak neşredilecektir)”.
Aynı önsözde şunlar da açıklanmıştır :

“Türk Tarih Kurumu üyeleri Belleten'in tabii yazıcılarıdır. Bundan başka Türk ve yabancı âlimler, tarihseverler tarafından gön-

derilecek değerli yazılar Belleten'e basılabilir. Tetkiklerden bazıları ecnebi bir dilde aynen veya hulâsa olarak neşredilecektir.... Belleten'in başlıca maksat ve gayesi sonsuz bir genişliğe mâlik olan Türk tarihini izah ve tevsiktir. Bu mecmua üç ayda bir olmak üzere senede dört defa çıkarılır".

Belleten ilk sayısında ilân edilen ilkelere bağlı kalmış ve yıllar geçtikçe gelişmiş, olgunlaşmıştır.

Belleten, bu ciddî ve devamlı çalışmalarıyla yalnız yurt içinde değil, yurt dışında da lâyük olduğu yeri almış, TTKB rumuzıyla Milletlerarası ilmî dergiler arasında literatüre geçmiştir. Bugün Belleten, Japonya'dan Amerika'ya kadar bütün dünyada 161 Üniversite, Akademi ve İlmî Kurumla mübadele edilmektedir. Dünyanın belli başlı büyük kitaplıklarında Belleten'in tam bir koleksiyonunu bulmak mümkündür. Bu kitaplıklardan bazıları eksiklerini tamamlamak için tükenmiş sayıların fotokopilerini bizden istemektedirler.

Belleten'in ilk sayısı İstanbul'da Millî Eğitim Bakanlığı Basım-evinde basılmıştır. Millî Eğitim Bakanlığı Basımevinin gittikçe artan işleri yüzünden ilk sayılarda bazı aksamalar, gecikmeler olmuştur. Nihayet 1942 yılında Kurumun Ankara'da küçük bir Basımevi kurmasıyla Belleten 21 inci sayıdan başlamak üzere Ankara'da Türk Tarih Kurumu Basımevinde basılmaya başlanmıştır.

Gerek Millî Eğitim Bakanlığı Basımevinde ve gerekse Türk Tarih Kurumu Basımevinin ilk yıllarında Belleten elle dizilen harflerle basılıyordu. Kullanılan harflerin gün geçtikçe eskimesi, Belleten'in baskı bakımından kalitesini düşürmekte idi. Nihayet 1950' de Türk Tarih Kurumu Basımevi'nin Türkiye'de ilk defa başarı ile kullandığı Monotype dizgi makinesini getirtmesi üzerine, Belleten 57 inci sayıdan başlayarak bu makine ile dizilmiye başlanmış, böylece her gün biraz daha ilerlemek suretiyle bugün Avrupa'nın birinci sınıf dergilerinin baskı seviyesine yükselmiştir.

Belleten, muhteva bakımından da, ilmin bugünkü ihtiyaçlarına cevap vermeye çalışmaktadır. En çok eksikliğini duyduğumuz bibliyografya ve kitap tanıma bölümleri son yıllarda önemli bir ilerleme kaydetmiştir. Her altı ayda bir Kurum kitaplığına gelen kitaplarla dergilerin bir listesi verildiği gibi, Türk ve Türkiye tarihini, tarih kültürünü ilgilendiren eserlerin "*Kitaplardan Haber*" başlığı altında her sayıda tanıtılmasına da başlanmıştır.

Bir arkadaşımız Belleten'in 25 yıllık indeksini hazırlamaktadır. Böylece 25 yıl içinde Belleten'de çıkmış olan yüzlerce yazının yazar adlarına ve konularına göre tam bir fihristi yayınlanmış olacaktır ki, bunun ilim adamlarına sağlayacağı faydanın ne kadar büyük olacağı aşikârdır.

Türk Tarih Kurumu Basımevinin kurmaya başladığı klişe atelyesi tamamlandıktan sonra, Belleten yeni bir ilerleme daha kaydedecek ve Avrupa dergileri ayarında resim basma imkânına da kavuşacaktır.

Türk Tarih Kurumu, Belleten'in ilim çevrelerinde gördüğü rağbete lâyık olması için elinden gelen fedakârlığı yapmaktadır.
